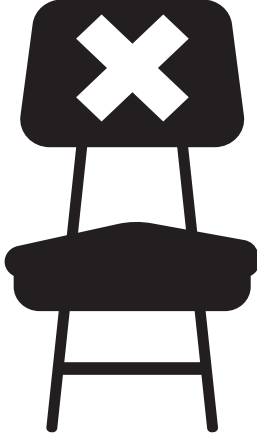

BİR KÜLTÜR VİRÜSÜ

COVID 19 sonrası değişen kültür paradigmaları

Erdem Dağdemir

© KARAKARGA YAYINLARI 309

*Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü,
telif hakkı sahibinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.*

BİR KÜLTÜR VIRÜSÜ

Erdem Dağdemir

Genel Yayın Yönetmeni: Mustafa Kutlukhan Perker

Yayın Koordinatörü: Mesud Ata

Editör: Merve Akıncı Almaz

Kapak Tasarımı: Sedat Gösterikli

Reklam ve Tanıtım Müdürü: Bilgen Ülgen

1. Baskı: Eylül 2020

ISBN: 978-625-7217-04-0

*İmtiyaz Sahipleri: Yelda Cumaloğlu, Mustafa Kutlukhan Perker
KaraKarga Yayınları, Destek Yayınları'nın alt kuruluşudur.*

Yayıncı Sertifika No: 13226

Adres: Abdi İpekçi Cad. No 31/5

Nişantaşı / İstanbul

Tel: (0 212) 252 22 42

Fax: (0 212) 252 22 43

 karakarga.com

 info@karakarga.com

 karakargayayinlari

 karakargayayinlari

 karakargayayin

Baskı: Deniz Matbaa Mücellit

Adres: Maltepe Mahallesi Hastane Yolu,

Sokak No 1/6 Zeytinburnu - İstanbul

Tel: 0 212 613 30 06

Matbaa Sertifika No: 40200

İçindekiler

I.BÖLÜM - BİR KÜLTÜR VİRÜSÜ OLARAK COVID-19	11
Kültür, Gelenekler ve Davranışlar	15
İnsan Beyni Hem Kültürel Hem de Adaptif Bir Organdır	18
Salgın Hastalıklar Sonrası Yaşanan Köklü Değişimler	21
Değişim Göstergeleri.....	24
Toplu İbadetlerin Yapılamaması	28
Sosyalleşemeyen Çocuklar ve Corona Sonrası	30
Birler ve Sıfırlar Dünyasına Yönelim.....	32
Kültür Endüstrisi 4.0 Bölüm 1: Upgrade	35
Corona Hegemonyası ve Medya	43
Kehanet mi Gelecek Öngörüsü mü?.....	48
Yeniden Doğuş Üzerine	52
Kültür Endüstrisi 4.0 Bölüm 2: Gelecek Tasarımı	55
Yapay Son (Artificial End).....	66

II. BÖLÜM - İSTEMSİZ BİR DENEME.....	73
İstekler Mağarası	77
Süreç	83
Kontrol	89
Sonsöz.....	95
Kaynakça.....	97

Eşim Begüm'e..

I. BÖLÜM

BİR KÜLTÜR VİRÜSÜ OLARAK COVID-19

Kimileri hayvandan insana geçtiğini, kimileri ise laboratuvar ortamında oluşturulmuş olduğunu söylese de, her halükarda Covid-19 virüsünün insan sağlığına zarar veren ölümcül bir virüs olduğu kabul edilmiş, bununla birlikte kültürel normlarımıza da zarar veren; alışkanlıklarımızı değiştirmemize, rutinlerimizi bozmamıza, davranışsal değişiklikler yaşamamıza sebebiyet vererek, travmatik olarak içe kapanmamızı sağlayan bir kültür virüsü olarak da hayatımıza girmiş olduğuna kanaat getirilmiştir.

Dünyadaki tüm devlet başkanları ve bakanları, medya üzerinden düzenli olarak kitlelere sesleniyor, halka virüsün ölümcül etkileri ve virüsten korunma yolları düzenli olarak aktarılıyordu. Ancak her geçen gün vaka ve ölüm sayılarının artması ve bunun grafiksel olarak gösterilmesi, toplumlarda bir yandan içekapanıklık sürecini başlatırken, bir yandan da medyanın haberleri sunuş biçimi ile bir normalleştirme sürecini de beraberinde getiriyordu. Toplum, grafikler, sayılar ve “bilirkişi” adı altında konuşan, tartışan kişiler üzerinden virüsü ve yarattığı etkiyi algılamaya çalışıyordu.

Medya sayesinde virüs hayatımızın her alanına nüfuz etmişti. Pandemi yüzünden oluşan ölüm korkusu, birçok değişikliği de beraberinde getiriyordu. Bu değişiklikler hem davranışlara, hem sosyal hayatımıza hem de kültürümüze etki ederken medyanın kendisi

de virüsten etkileniyordu. Medya, virüsün zihinlere yayılmasının hem taşıyıcısı hem de etkileneni olarak Corona hegemonyasının da bir aracı haline gelmişti. Haberler Corona ile başlıyor ve onunla bitiyor, diziler virüs koşullarına getiriliyor, söyleşiler uzaktan, internet üzerinden yapılıyor ve gündemin tamamı, hayatımızın tamamı gibi virüs oluyordu.

Corona virüsünün, medyayı da kullanarak toplumun kültürel yapısına -toplumsal bilinçaltına- nasıl nüfuz ettiği, bu içekapanıklık döneminde hangi davranışlara etki ettiği, pandeminin bitmesinden sonra nasıl bir kültürel değişikliğe gidileceği de ayrı bir bilinmezliktir. Yaşanılan süreçte toplum olarak kendimizi Dedalus'un labirentinde kaybolmuş gibi hissetsek de, elimizde Ariadne'nin ipi olmadan tüm olasılıkları değerlendirmek zorundayız. Cevap aradığımız esas sorunsal şudur : "Bir kültürün sonu mu geldi?"

Kültür, Gelenekler ve Davranışlar

Kültür, toplum tarafından tarihin gidişi içinde yaratılan ve toplumun kendi gelişimi içinde ulaşılan aşamayı gösteren tüm maddi ve manevi değerlerdir (Frolov, 1991:289). Kültür; toplumların, grupların ve bireylerin evrensel bir bütünün parçası olarak kendilerini algılamalarına yardımcı olan ve bir yandan da bu bütünün parçası olurken aynı zamanda kendilerine kimlik kazandırmaya yardımcı olan özel tarzlar geliştirdiği sosyal ve bireysel aktivitelerin bütünlüğüdür (Tanrıdağ, 2015:21). Birçok farklı tanımı olsa da, ortak paydada kültür, bir anlamlandırma ve değerler sistemidir. Bu sisteme doğan birey, ait olduğu kültürün otomat davranışlarını ezberler, tekrarlar ve değişime uğratır.

Heidegger, *Varlık ve Zaman* adlı eserinde, her insanın, insan olarak kendisini, eylem alanını önceden sınırlayan bir kültürel gelenek içinde bulduğuna işaret eder. Gelenekler insanın bulunduğu ortama uyumu ve toplumla çabuk adaptasyonu açısından önemlidir. Birey, içinde bulunduğu ortamda kültürlenir. Hayatının ilk anlarından itibaren, bilincinde olmadan onu kültürün temel prensiplerine iten, açık ya da kapalı dille ifade edilmiş bir yüreklendirmeler ve yasaklar sistemi aracılığıyla bu modele bulaşmıştır (Margaret Mead, 1901-1978).